

Дослідження якості виховного простору Ліцею Лапаївського ліцею (аналіз результатів дослідження)

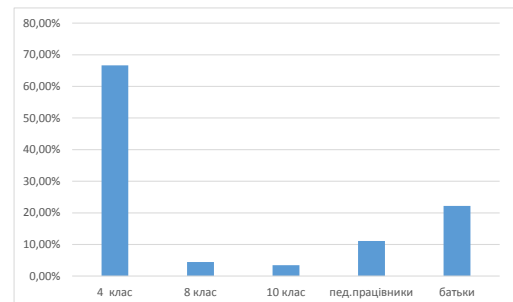
Визначення рівня комфортних і безпечних умов навчання та праці проводилось з використанням методу електронного анкетування учасників освітнього процесу.

Характеристика якості безпечного освітнього середовища Ліцею Лапаївського ліцею

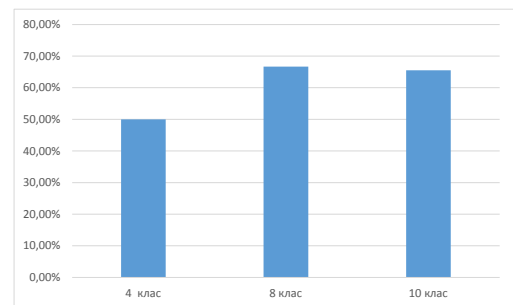
Ключове питання: у якій мірі освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди ?.

Показники якості безпечного освітнього середовища за результатами анкетування наступні:

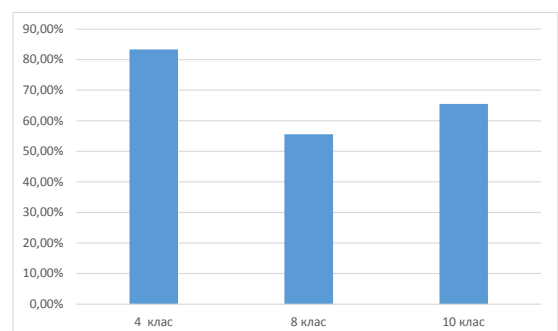
- 4 клас – 66,67 %.
- 8 клас – 4,44 %.
- 10 клас – 3,45 %.
- педагогічні працівники - 11,11 %.
- батьки - 22,22 %.

Учні 4-х класів (50 %), учні 8-х класів (66,67 %), учні 10-х класів (65,52 %) зазначили, що зазвичай йдуть до навчального закладу (ліцею) з радістю, бо їм подобається бачитись (проводити час) у школі (ліцеї) з друзями, батьки учнів (66,67 %) зазначають, що їх дитина (діти) здебільшого охоче ходять до ліцею.

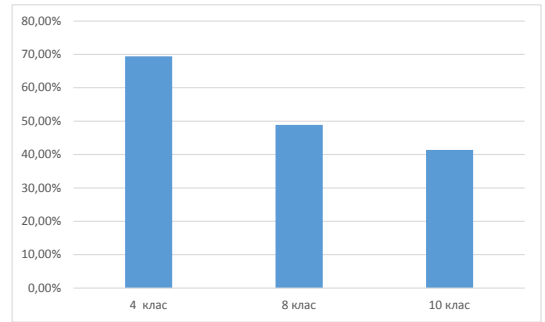

На запитання «Чи ти любиш проводити час з однокласниками» відповіді респондентів наступні: учні 4-х класів (83,33 %) зазначають, що люблять проводити час з однокласниками і роблять це часто; учням 8 класів (55,56 %) теж подобається проводити час зі своїм класом/ліцеєм, зокрема в позаурочний час, вважають цікавими екскурсії (музеї/виставки/поїздки); учням 10-х класів (65,52 %) подобається проводити свій час, зокрема позаурочний з однокласниками у спільних походах/туристичних поїздках. Описані показники загалом свідчать про сприятливу атмосферу у класних колективах та закладі освіти.

Визначення рівня створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації у закладі формується з використанням таких

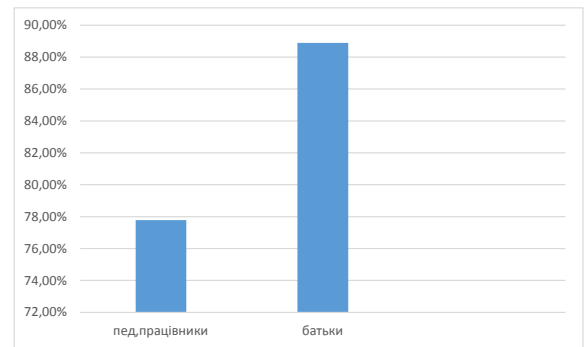
інструментів, як анкетування здобувачів освіти та їх батьків, спостереження за освітнім середовищем, вивченням документації, запитів, потреб учасників НВП, забезпечується роботою заступника директора з виховної роботи, класних керівників та практичного психолога. Відбуваються превентивні заходи, розробляються тематичні проекти, проводяться години психолога, за потребою спільні довірчі бесіди з учнями, батьками, класними керівниками та адміністрацією ліцею, іноді у присутності працівників Ювенальної превенції з метою профілактики поширення небезпечного явища у закладі освіти загалом. Актуальність даної проблеми впливає на рівень безпеки перебування дитини у ЗЗСО, на її особистісний розвиток, формування міжособистісних взаємин, рівень соціальної адаптованості, самооцінку тощо. У своїй роботі класні керівники та працівник психологічної служби ліцею здійснюють роботу з попередження різноманітних форм насильства серед дітей, що спрямована на проведення заходів з профілактики негативних звичок, жорстокості, протиправної поведінки серед неповнолітніх, групової та індивідуальної роботи з молоддю у наданні допомоги для вирішення особистих проблем, проведенні просвітницької роботи, спрямованої на корекцію та розвиток ціннісних орієнтацій учнів. Однією з форм роботи, спрямованої на профілактику насильства - є шкільна медіація в роботі класних керівників та практичного психолога щодо вирішення конфліктних ситуацій шляхом примирення сторін через знаходження оптимального варіанта подолання проблеми, що задовольняє обидві сторони, за взаємного бажання сторін знайти вихід із ситуації. Взаємодія відбувається як безпосередньо з учнями, так і у співпраці з їх батьками, порушуються питання протидії булінгу, насилля, кібербезпеки. Результати проведеного анкетування вказують: учні 4-х класів (69,44 %) зазначають, що у їх класах немає учнів, яких ображають (цькують), учні 8-х класів (48,89 %) та учні 10-х класів (41,38 %) не помічали такої поведінки одних учнів стосовно інших, це здебільшого свідчить про те, що учням ліцею властиві хороші, товариські взаємини; педагогічні працівники (51,85 %) вважають, що у навчальному закладі освіти немає цькування (булінгу) здобувачів освіти, відповідно батьки (48,15 %) зазначають, що таке небезпечне соціальне явище трапляється рідко.

Проблема булінгу є важливою і потребує спільної взаємодії учасників навчально-виховного процесу, тому заклад освіти продовжує планувати та реалізовувати діяльність щодо запобігання будь-яким проявам булінгу (цькування) в освітньому середовищі. Керівництво закладу освіти, педагогічні працівники та психолог ліцею протидіють булінгу, іншому насильству, дотримуються порядку реагування на прояви порушень поведінки учнів, здійснюють постійний аналіз причин відсутності здобувачів освіти, на основі результатів аналізу приймають відповідні рішення, орієнтовані на результат, а саме: встановлюють причину відсутності дитини, у разі потреби уточнення інформації, за необхідності телефонують батькам; узагальнюють дані про відвідування учнями навчальних занять. Ведуть перемовини з батьками. Превентивно працюють на випередження та у разі необхідності практикують залучати до співпраці представників Патрульної поліції та Ювенальної превенції, на нарадах при директорові висвітлюють питання аналізу відвідування учнями

навчальних занять, визначають проблемні питання, а також спільно шукають шляхи їх усунення.

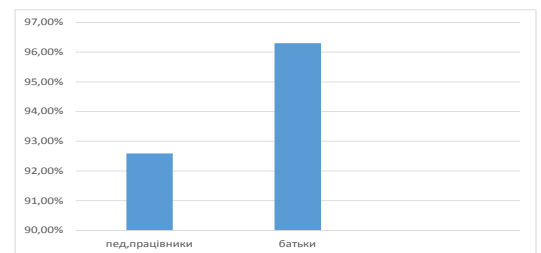
Педагогічні працівники (77,78 %) вказують на те, що ніколи не було булінгу (цькування) педагогів батьками/знуцання над ними учнів, це теж підкріплюють відповіді батьків (88,89 %), які зазначають, що ніколи не було цькування батьками (булінгу) педагога/педагогів.

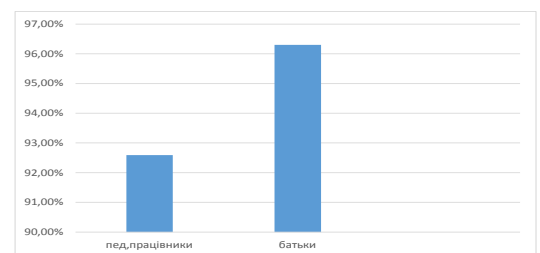
За результатами анкетування більшість батьків (77,78 %) у вивченні проблеми булінгу на запитання чи скаржилась їх дитина (діти) протягом останнього року на те, що у ліцеї над нею збиткують (пригнічують, ображають або цькують) зазвичай вказує на відсутність прояву таких ситуацій, зазначають, що такого у ліцеї не траплялося.

Аналіз показників названих понять, що впливають на формування та становлення безпечного освітнього простору, на думку педагогічних працівників та батьків, щодо ймовірної динаміки їх прояву, можна побачити у наступних показниках:

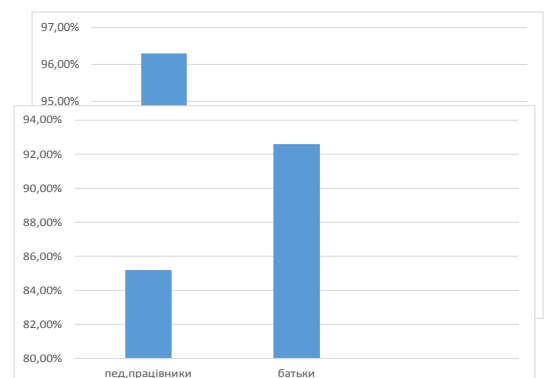
- сексизм (дискримінація за статевою ознакою):
 - 92,59 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 96,30 % батьків – ніколи.

- порушення права на свободу совісті та віросповідання/порушення права учнів на свободу совісті та віросповідання:
 - 92,59 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 96,30 % батьків – ніколи.

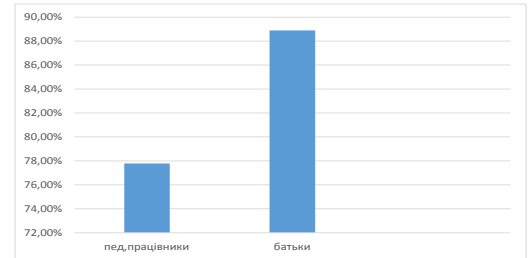

- дискримінація за расовою або/і етнічною ознакою:
 - 96,30 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 92,59 % батьків – ніколи.

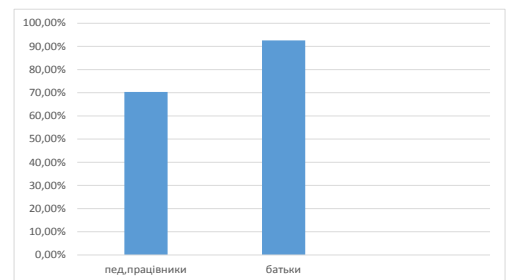

- мобінг (психологічний тиск дирекції на працівника/психологічний тиск педагогів на батьків):
 - 85,19 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 92,59 % батьків – ніколи.

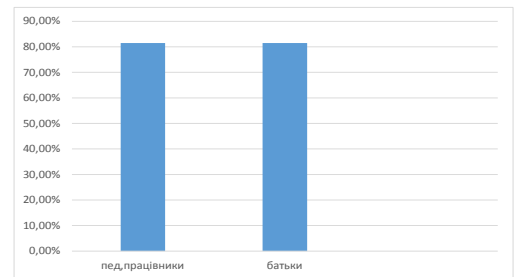
- булінг (цькування педагога батьками/знуцання над ними учнів):
 - 77,78 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 88,89 % батьків – ніколи.

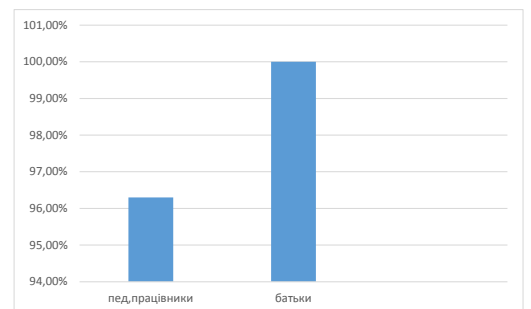
- наклеп (поширення завідома неправдивої інформації, що ганьбить педагога, дитину чи її батьків/рідню):
 - 70,37 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 92,59 % батьків – ніколи.

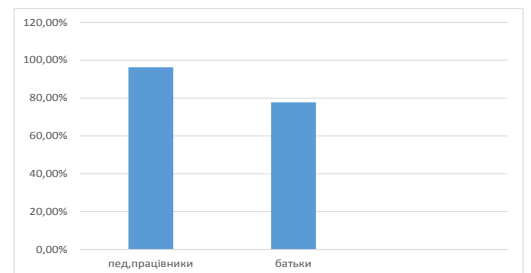
- лицемірство (невідповідність слів, вчинків педагогів або/і батьків учнів їхнім справжнім намірам, почуттям):
 - 81,48 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 81,48 % батьків – ніколи.

- хабарництво (пропозиція родичами учнів, іншими особами хабаря директору/заступникові директора ліцею, педагогові/вимагання педагогами, адміністрацією хабаря):
 - 96,30 % педагогічних працівників – ніколи;
 - 100 % батьків – ніколи.

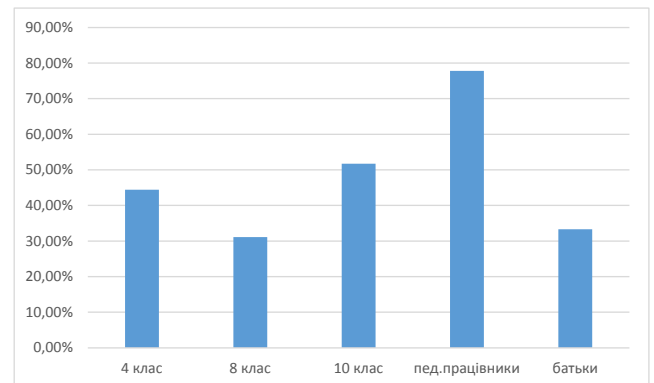

На те, як склалися стосунки дітей з іншими учнями та педагогами минулого навчального року вказують отримані показники: 69,44 % учнів 4-х класів були у добрих стосунках з іншими учнями, вчителі до них були приязні та доброзичливі, педагогічні працівники (96,30 %) ніколи не виявляли неповагу до учнів і не принижували

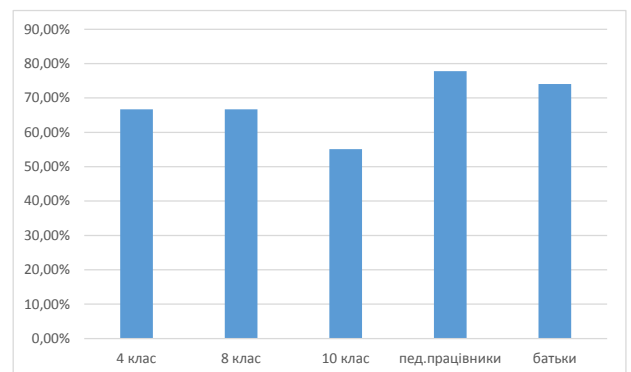

їхню гідність, більшість батьків (77,78 %) зазначають, що не стикались із випадками та ситуаціями, коли б педагогічні працівники виявляли неповагу до їх дитини/дітей.

У ліцеї створені умови для харчування здобувачів освіти та працівників. У приміщенні їдальні зроблений ремонт, є окреме приміщення для миття посуду з наявною гарячою водою, харчоблок із встановленим харчовим обладнанням. Наявна достатня кількість столового посуду, у належному стані присутні чисті харчові інструменти та посуд для перших/других страв, десертів, напоїв, завдяки цьому існує можливість дотримання гігієнічних норм харчування працівниками їдальні. Присутня достатня кількість одиниць столів та стільців для комфортного харчування учасників НВП, на столах зазвичай наявні серветки, ємкості зі спеціями, тарілка з нарізаним хлібом чи випічкою. При організації харчування учнів адміністрація закладу освіти керується вимогами санітарного законодавства, контролює чіткість дотримання режиму харчування. Питання якості організації харчування систематично розглядаються та за потребою обговорюється із спільнотою батьків. На запитання чи смакує учням spoжита у шкільній їдальні їжа, отримані показники вказують на наступне: учням 4-х класів (44,44 %) їжа смакує, є завжди підігрітою та смачною, учні 8-х класів (31,11 %), а також учні 10-х класів (51,72 %) зазначають, що їм смакує гаряча їжа, spoжита у шкільній їдальні, її завжди смачно готують, педагогічні працівники (77,78 %) вважають повністю відповідними норми забезпечення здорового харчування, батьки учнів (33,33 %) вважають, що їжа частіше є такою, що загалом смакує, але іноді (рідко) може не відповідати смаковим вподобанням їх дітей. Отже, можна припустити, що переважна більшість учасників освітнього процесу задоволені умовами харчування.

Про комфортне перебування здобувачів освіти у приміщеннях ліцею минулої зими діти надають наступні відповіді: учні 4-х класів (66,67 %) говорять про те, що у ліцеї (класі) взимку завжди тепло, ніхто не мерзне, учні 8-х класів (66,67 %) та учні 10-х класів (55,17 %) зазначають, що у деяких кабінетах ліцею холодно, педагогічні працівники (77,78 %) вважають повністю належними (відповідними) повітряно-теплові умови у НЗО, батьки (74,07 %) вважають, що в осінньо-зимовий період у ліцеї достатньо тепло. Можливо припустити, що дана ситуація була пов'язана із територіальною наявністю дефіцитів електроspоживання, що вносило певні труднощі в організації роботи щодо забезпечення теплопостачання закладу освіти. Зауважимо, що ліцей отримав потужний генератор та проводить подальшу роботу спрямовану на перспективу наявності ситуативних факторів, що можуть унеможливити фактор безпеки для учасників НВП на період 2024-2025 н.р.

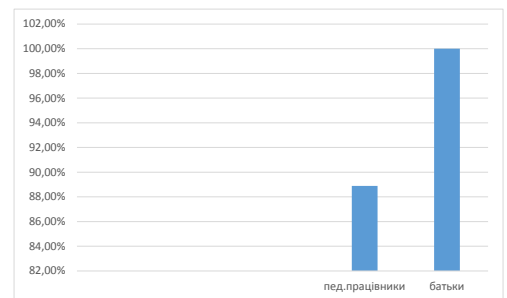
Не відчувають у ліцеї дискомфорту 37,78 % учнів 8-х класів та 62,07 % учнів 10-х класів.

На запитання «Які ризики у школі найбільші» учні 10-х класів (37,93 %) відповіли, що у ліцеї нічим не ризикують.

Щодо оцінки умов освітнього процесу у закладі освіти відповідно наступних показників отримано результати:

- освітлення: учні 4-х класів (77,78 %) зазначають, що їхні класи дуже добре освітлюються, легко писати і читати, у цьому їх підтримують педагогічні працівники (88,89 %) та батьки (96,30 %), що оцінюють освітлення у навчальному закладі освіти, як повністю належне, що відповідає показникам норми.

- умови протипожежної безпеки: педагогічні працівники (88,89 %) вважають повністю відповідними норми дотримання умов протипожежної безпеки (інструктажі та навчання з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій із працівниками закладу та учнями проводяться систематично згідно з вимогами законодавства про охорону праці. Питання щодо роботи педагогічного колективу з охорони праці та безпеки життєдіяльності заслуховувалися на засіданні педагогічної ради, на нарадах при керівнику. Педагогічні працівники та керівництво в разі нещасного випадку та інших надзвичайних ситуацій діють у встановленому порядку та знають алгоритм реагування. Батьки (100 %) зазначають, що педагоги ліцею ознайомили їх дитину/дітей з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, наприклад, пожежі, повітряної тривоги тощо.

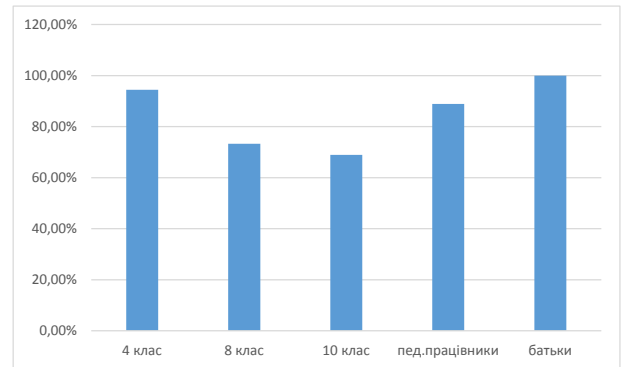
- прибирання приміщень у закладі освіти: учні 4-х класів (50 %) зазначають, що у їхніх класах та в коридорах завжди чисто, прибрано, їм подобаються початкові приміщення ліцею, а це у свою чергу стимулює навчатися і перепочивати на перервах, педагогічні працівники (85,19 %) оцінюють повністю належними умови прибирання приміщень, що повністю відповідають умовам організації освітнього процесу. Відповідно вибірка батьків (62,96 %) теж підтримують попередні показники інших груп респондентів анонімного е-анкетування і говорять про те, у класах, де навчаються їх дитина/діти завжди прибрано та чисто.

- стан санітарних умов чистоти і прибирання шкільних туалетів: педагогічні працівники (70,37 %) вважають повністю належними умови облаштування та утримання туалетів і такими, які відповідають умовам утримання у закладі освіти, проте частина батьків учнів ліцею (55,56 %) звертає увагу на те, що дітям властиво відчувати неприємний запах у шкільному туалеті (що формує потребу окремого розгляду та обговорення стану дотримання санітарних умов чистоти і прибирання приміщень шкільних туалетів на різних поверхах молодшої, середньої та старшої ланок ліцею).

Аналіз отриманих відповідей учасників освітнього процесу про те, чи траплялися минулого навчального року у ліцеї чи неподалік нього наступні випадки вказує на належний рівень уваги та роботи адміністрації, класних керівників, психолога та батьків учнів ліцею щодо профілактики прояву девіантної та делінквентної поведінки учнів, прояву неправомірних вчинків та порушення норм організації освітнього процесу, відображений у відповідях та наступних процентних показниках щодо:

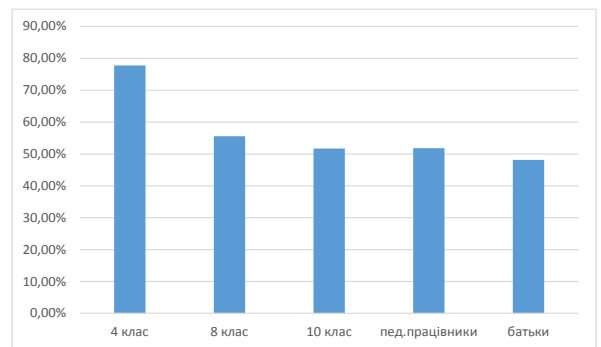
➤ паління цигарок:

- 94,44 % учнів 4-х класів - ніколи;
- 73,33 % учнів 8-х класів – ніколи;
- 68,97 % учнів 10-х класів – ніколи;
- 70,37 % педагогічних працівників – немає;
- 74,07 % батьків – немає.

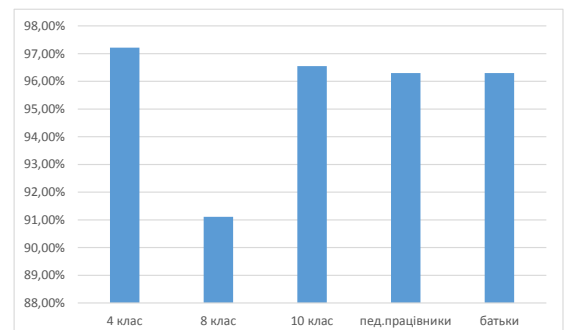
➤ знуцання на учнем/ученицею:

- 77,78 % учнів 4-х класів – ніколи;
- 55,56 % учнів 8-х класів щодо споглядання розбірок між учнями або бійки – ніколи;
- 51,72 % учнів 10-х класів щодо споглядання розбірок між учнями або бійки – ніколи;
- 51,85 % педагогічних працівників – немає булінгу, знущання над учнями;
- 48,15 % батьків – рідко, булінг (цькування) учня/учениці.

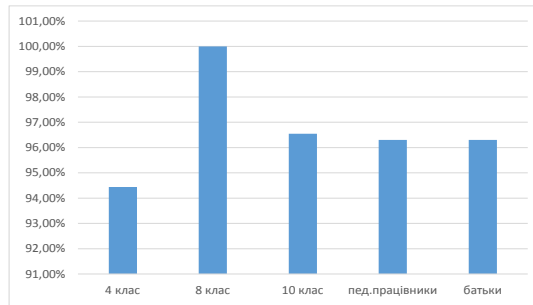
➤ вживання учнями алкоголю:

- 97,22 % учнів 4-х класів – ніколи;
- 91,11 % учнів 8-х класів (вживання пива, вина) та 93,33 % (горілки чи інших міцних напоїв) – ніколи;
- 96,55 % учнів 10-х класів (вживання пива, вина та горілки чи інших міцних напоїв) – ніколи;
- 96,30 % педагогічних працівників – немає;
- 96,30 % батьків – немає.

➤ вдихання чи нюхання учнями одурманюючих речовин:

- 94,44 % учнів 4-х класів – ніколи;
- 100 % учнів 8-х класів про вживання наркотиків – ніколи;
- 96,55 % учнів 10-х класів про вживання наркотиків – ніколи;
- 96,30 % педагогічних працівників про вживання наркотиків – немає;
- 96,30 % батьків про вживання наркотиків – немає.

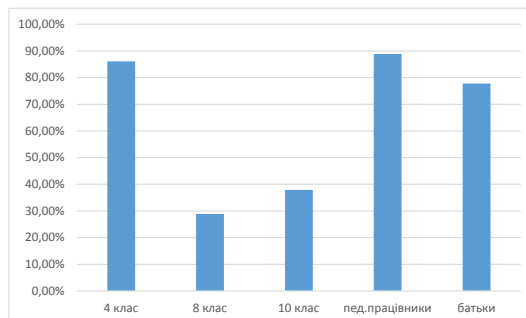
➤ крадіжки вчинені учнями:

- 86,11 % учнів 4-х класів – ніколи;
- 81,48 % педагогічних працівників – немає;
- 66,67 % батьків – немає.

➤ пошкодження насаджень, пам'яток культури, дитячих майданчиків, розмальовування стін, вандалізму та ін.:

- 86,11 % учнів 4-х класів – ніколи;
- 28,89 % учнів 8-х класів - не знають, цього не бачили, про таке не чули;
- 37,93 % учнів 10-х класів - не знають, цього не бачили, про таке не чули;
- 88,89 % педагогічних працівників – немає;
- 77,78 % батьків – немає.

➤ знущання над тваринами:

- 96,30 % педагогічних працівників – немає;
- 100 % батьків – немає.

➤ стисування домашніх завдань:

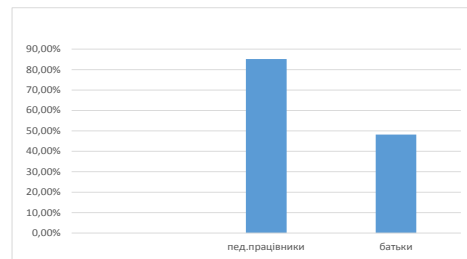
- 44,44 % учнів 4-х класів – інколи;
- 70,37 % педагогічних працівників – рідко;
- 51,85 % батьків – рідко.

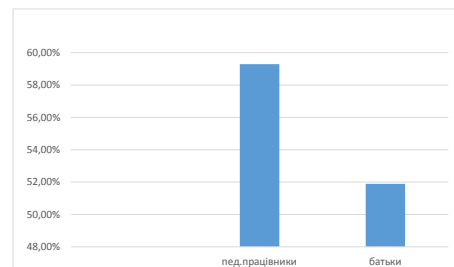
➤ невиправдані пропуски уроків:

- 70,37 % педагогічних працівників – рідко;
- 51,85 % батьків – рідко.

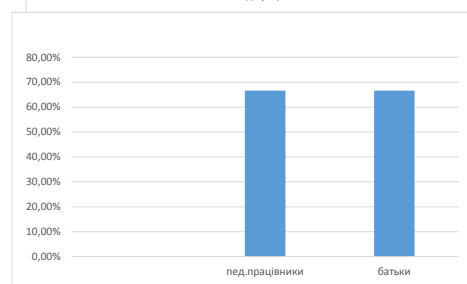
- лихослів'я (лайливі, соромні слова):
 - 85,19 % педагогічних працівників – рідко;
 - 48,15 % батьків – рідко.

- зриви уроків:
 - 59,26 % педагогічних працівників – рідко;
 - 51,85 % батьків – немає.

- обман дітей та педагогів:
 - 66,67 % педагогічних працівників – рідко;
 - 66,67 % батьків – немає.

Що стосується цифрової безпеки, то 77,78 % педагогічних працівників вважають, що у закладі освіти наявні фільтри, антивірусні програми та інші заходи, що забезпечують безпечний доступ до мережі Інтернет.

Педагогічні працівники (100 %) практикують превентивно-просвітницьку роботу з учнями на уроках і/або під час бесід з учнями в позаурочний час щодо безпечного користування мережею Інтернет, це теж підтверджують батьки учнів (88,89 %), які вважають, що педагоги ознайолювали їх дитину/дітей із правилами безпечного користування Інтернетом.

Більшість батьків (59,26 %) стверджують, що у закладі освіти їх не ознайолювали із правилами безпечного користування мережею Інтернет, натомість отримані відповіді педагогічних працівників ліцею (88,89 %) вказують на те, що інформаційна робота з батьками учнів щодо безпечного користування мережею Інтернет проводиться відповідно до учасників батьківської спільноти своїх класів.

У питанні дотримання норм навчального навантаження на учнів більшість педагогічних працівників (81,48 %) вважає, що усі норми дотримані. Справедливими є практиковані вимоги у закладі освіти до учнів, так гадають батьки (81,48 %).

Педагогічні працівники (100 %) вивчають думку батьків щодо умов навчання, адаптації та інтеграції дітей у закладі освіти, у цьому їх підтримують батьки (62,96 %), які підтверджують висловлення педагогів про те, що їх думкою цікавляться та приймають до уваги щодо умов навчання, адаптації та інтеграції дітей у ліцеї.

Педагогічні працівники (92,59 %) вивчають думку дітей про умови навчання та якість викладання, це теж підтверджують батьки (59,26 %).

Учасником формування безпечного освітнього простору є також працівник психологічної служби ліцею – практичний психолог. Учні 10-х класів (17,24 %) використовували можливість поспілкуватися зі шкільним психологом і задоволені досвідом спілкування, 79,31 % учнів-десятикласників знають, що можуть звернутися до нього за потреби.

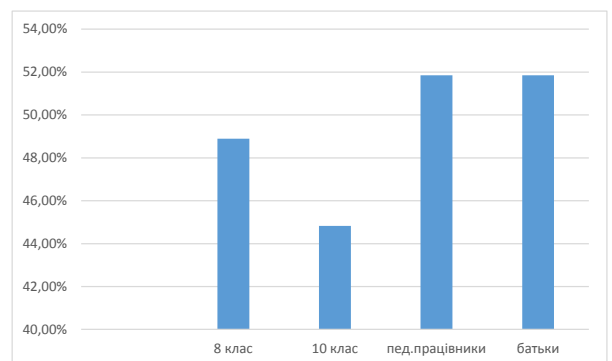
Як зазначають педагогічні працівники щодо виконання професійних обов'язків у найменуванні виконуваних видів робіт практичний психолог здійснює:

- надає школярам психологічний супровід, відстежує психологічний стан дітей протягом усього періоду їхнього навчання, так вважає 100 % педагогічних працівників;
- проводить психологічну діагностику - так вважає 74,07 % педагогічних працівників;
- займається просвітницькою діяльністю (лекції та тренінги для школярів та вчителів) - так вважає 77,78 % педагогічних працівників;
- профілактикою злочинності, залежної поведінки і шкідливих звичок серед підлітків - так вважає 48,15 % педагогічних працівників.

Медичне обслуговування учнів та педагогів у закладі освіти, на думку педагогічних працівників (96,30 %) повністю відповідає вимогам, медичний працівник завжди присутній, регулярно проводить медогляди. Педагогічні працівники (62,96 %) мали нагоду пройти навчання з питань надання першої домедичної допомоги. У комплексі такі аспекти сприяють формуванню і підтримці безпечного освітнього середовища у ліцеї.

У час війни в Україні надзвичайно важливого значення з точки зору безпечного освітнього виховного простору набуває фізична безпека здобувачів освіти.

Учні 8-х класів (48,89 %) зазначають, що ставлення однокласників до учнів (одного чи кількох), які у зв'язку з війною переселились до нашого населеного пункту (ОТГ) нейтральне, діти спілкуються так, як між собою, учні 10-х класів (44,83 %) часто спілкуються з такими дітьми, як школі, так і поза її межами, педагогічні працівники (51,85 %) вважають, що учні ставляться до таких

школярів які переселились до нашого населеного пункту через війну, само, як і до інших школярів, тож новачки природно інтегруються в колектив, більшість батьків (51,85 %), теж вважають ставлення своєї дитини/дітей до учнів ВПО таким, що дозволяє часто спілкуються, як школі, так і поза її межами.

Досліджуючи, яким є ставлення до дитини/дітей зважаючи на те, що їй/їм (з батьками/опікунами) довелось змінити місце проживання (переселились у даний населений пункт) у зв'язку з початком війни Росії проти України інших учнів отримано наступні результати: учні 8-х класів (91,11 %) та учні 10-х класів (65,52 %) зазначають, що з батьками/опікунами не змінювали місця проживання у зв'язку з війною.

Теза: у Лапаївському ліцеї не повністю сформований безпечний виховний простір.

На цей факт вплинули наступні чинники:

- наявні класи та приміщення ліцею у яких взимку може бути прохолодно;
- на думку батьків працівникам їдальні варто подумати і розширити меню страв, яке б відповідало смаковим вподобанням їх дітей;
- технічним працівникам закладу освіти покращити якість прибирання учнівських туалетів;
- інколи трапляються факти цькування учнів ліцею (на думку батьків);
- учні ліцею в окремих випадках та за певних ситуацій можуть лихословити, списувати домашні завдання, пропускати заняття в НЗО, мати невиправдані пропуски уроків.

Проблеми:

- тепло забезпечення навчальних приміщень ліцею;
- в окремих шкільних туалетах присутній неприємний запах;
- не усі учасники освітнього процесу розпізнають поняття «булінг»;
- учні лихословлять, не завжди схильні щоденно виконувати домашні завдання з усіх навчальних предметів, тому іноді списують зміст їх виконання в інших учнів.

Пропозиції:

- класним керівникам та практичному психологу запланувати подальше проведення інформаційних та мотивуючих заходів із здобувачами освіти щодо необхідності дотримання правил поведінки у ліцеї, провадити за потребою тематичні групові та індивідуальні бесіди щодо розпізнавання, профілактики та протидії булінгу, інших соціальних явищ;
- учителям-предметникам, класним керівникам звернути увагу на факти списування та форми спілкування з учнями, вживати відповідні заходи;
- завгоспу ліцею посилити контроль за роботою технічних працівників у туалетах ліцею, переглянути забезпечення засобами побутової хімії тощо.